

"El Nord no necessita"

Una nit, allà pel setanta-vuit o setantannou, alguns professors no numeraris i algunes desenes d'estudiants d'Econòmiques ens trobarem en la que va ser probablement la darrera tancada de protesta d'una època. De l'amistat que férem alguns va sorgir *Albarà*, "una revista en la Facultat d'Econòmiques", testimoniatge d'heterodòxies que Angel Ortí, cal dir-ho, va subvencionar des del deganat. Jordi Sevilla era aleshores alumne de tercer, un curs excepcionalment brillant acadèmicament i políticament.

Era un xicot seriós i guapo, amb l'aspecte que una mare voldria per a promès de la seua filla i Bob Fosse per a l'escena del *tomorrow belongs to me*. Anys després, l'aspecte seriós i amable de la seua fesomia s'ha imposat sobre les potencialitats àries, és economista de l'estat i treballa de cap de gabinet del ministre d'Economia.

—*Jordi o Jorge?*

—Les dues coses. Curiosament ma mare em diu Jorge i ací a Madrid la meua dona em diu Jordi. Per cert, potser m'hauràs de permetre que sobre algun tema parle en castellà.

—*Origen familiar?*

—De València. Ma mare, mestressa. Mon pare va ser una de les persones que la guerra va frustrar. Ell hauria volgut ser mestre, però va perdre la guerra i va haver de buscar feina. La va trobar com a agent comercial.

—*Tens un germà catedràtic de Filosofia i un altre també economista de l'estat...*

—I una germana catedràtica de Física i Química, potser la que menys té a veure amb l'organització de l'estat.

—*Té alguna cosa a veure això que em contes del teu pare amb el fet que tots els germans sou universitaris brillants?*

—Probablement. A casa no es va dubtar mai que tots estudiàrem. Mon pare esperava que ens desclassàrem cap amunt mitjançant la universitat.

—*Amb els teus antecedents acadèmics, jo vaig pensar que et dedicaries a la Universitat. No t'ha interessat l'ensenyament?*

—Ho vaig pensar. I fins i tot ho vaig parlar amb l'Ernest Lluc. Ell em va posar com a test que m'esperara un any. "Busca't la vida durant un any i si després tens ganes de tornar a la Universitat..." Vaig fer la mili, vaig anar a Anglaterra i em vaig adonar que sempre he tingut un cert interès per la universitat, vull dir per la docència, però no a dedicar-me només a això.

—*Jo et vaig conèixer dins d'un curs, vull dir*

Josep-Vicent Marquès entrevista l'economista Jordi Sevilla, cap del gabinet del ministre Pere Solbes. En la conversa apareixen els anys d'estudiant, en els quals tots dos van coincidir en la Facultat d'Econòmiques de València, la situació política i econòmica actual i del llibre sobre les relacions Nord-Sud que ha publicat recentment Sevilla.

d'una promoció, quasi mítica. Éreu el terror dels professors més convencionals. Deien que éreu vosaltres els qui vau començar a impugnar el sistema de classe magistral. Va existir realment aquell grup?

—Jo crec que sí. En la Facultat hi havia hagut dos tipus d'alumnes: els qui feien política i eren acadèmicament poc brillants i els que passaven de la política i sols es dedicaven a estudiar. En canvi vam coincidir gent que combinàvem les dues coses: feiem política, almenys hi dedicàvem molt de temps, i ens interessava l'acadèmia, traure bones notes.

—*Qui éreu?*

—Entre altres, Josep Antoni Pérez, Juan Carlos, Antonio José Sarrias, Conocha, el Paiportí, li dèiem sempre el paiportí... Coincidírem a partir de segon, perquè en primer alguns anàvem de matí i altres de vesprada.

—*Crec que militàveu en l'OPI, Oposición de Izquierdas del PC, un grup que jo mai vaig entendre a pesar de les meues simpaties per molts de vosaltres. Series capaç ara de precisar que volia l'OPI?*

—Jo crec que va ser un intent minoritari, dins de la minoritat de tots, de discutir l'organització política. Per un costat buscar una organització més heterodoxa. Això va ser en els orígens. Després va evolucionar cap a una altra cosa. En els orígens, però, era relativament interessant.

—*El grup va funcionar sols a València?*

—Va començar a València, però després quasi immediatament va aparèixer a Madrid i a Barcelona. Després el gros de la gent va passar a dir-se Partit Comunista dels Treballadors, amb una orientació bastant pro-soviètica. Jo me'n vaig anar i també la resta de la gent que jo coneixia més.

—*Una pintada que deia "Fora les mans del Vietnam socialista", una mica sorprenent, era vostra.*

—No ho sé. No em quadra. Potser sí.

—*Hi ha una vella frase, que diu que les facultats d'econòmiques sols preparaven per a ministre d'Hisenda Keynesià, si és que preparaven per a alguna cosa. Això és cert?*

—(Riu). Si és que preparaven per a alguna cosa. En aquell moment és probable que fóra més cert que ara. Jo no em penedesc del meu pas per la Facultat, tot el contrari. Encara que no ens ensenyaren economia molt ortodoxa, l'economia que després es pot intentar aplicar en un Ministeri d'Hisenda. Però ens van ensenyar a pensar, i a pensar a més amb una actitud crítica.

—*Arribàreu a preparar vosaltres classes alternatives?*

Sud"

RAFA GIL

—Sí, sí, eren una mena de seminaris alternatius.

—*Dels professors, a qui recordes especialment com a valuós?*

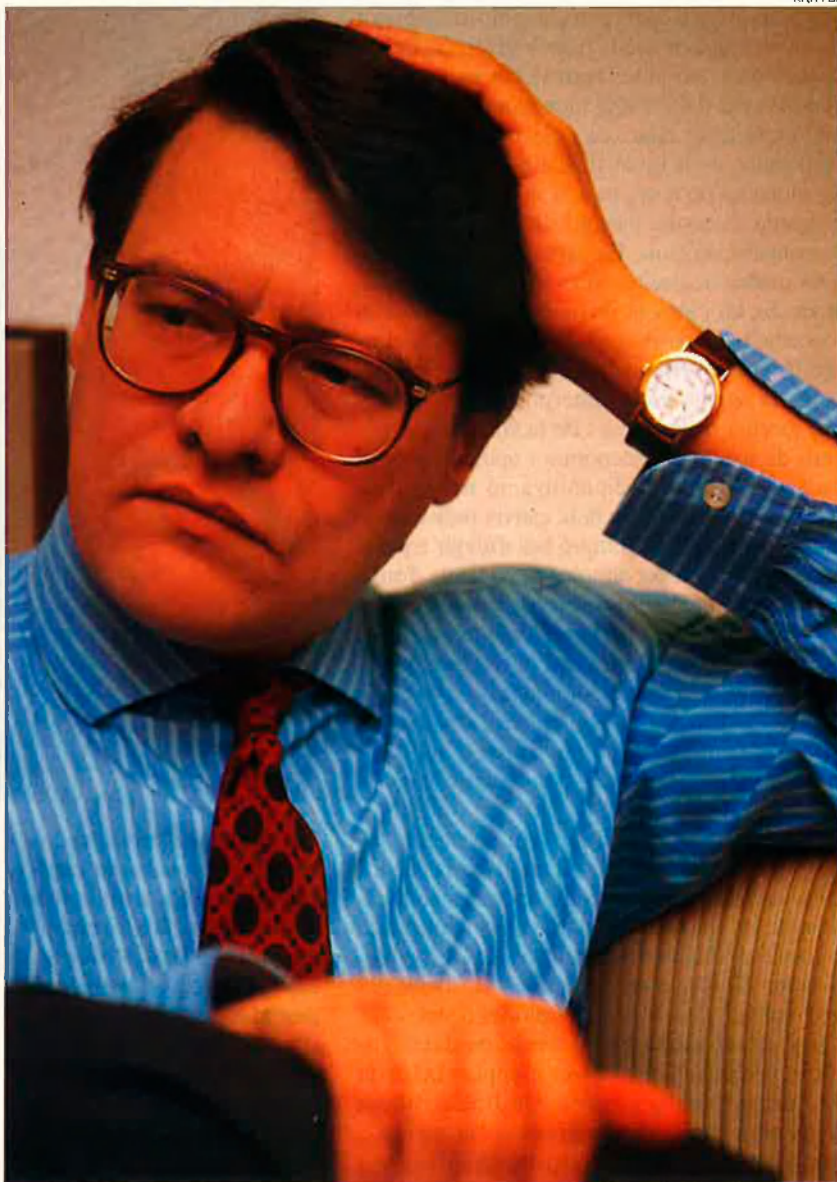
—Home, clarament Fontana. I Barceló, que ens va ensenyar a no acceptar sense més els arguments de les grans autoritats, però sí a respectar-les i a llegir-les. Jo m'he trobat molts liberals, partidaris d'aplicar a ultrança les teories liberals, que havien llegit molt menys que jo els autors liberals a la facultat. El que sabien de Friedmann o de Hayek era poc més que el que venia en les portades dels llibres.

—*Deixant a banda que conjunturalment la paraula polític no sembla molt afalagadora, tu ets un tècnic o un polític?*

—Jo mai, mai, he vist la diferència, sobretot pel que fa a la renúncia a la utopia. És cert que he descobert que hi ha una certa diferència en l'enfocament d'alguns problemes. El polític, a diferència del tècnic, incorpora un plus, una visió del moment que travessa el país, una percepció de les necessitats socials que no sempre el tècnic, tècnic entre cometes, té. Però jo crec que el polític que no tinga una certa formació tècnica està en mans dels tècnics, i molts tècnics, sota aquesta etiqueta, el que defensen són polítiques concretes, encara que no ho diguen. El tècnic sempre té unes opcions que són opinions polítiques. Sobretot en un camp com l'economia... Qualsevol crisi econòmica, qualsevol reacció a una política econòmica fa recordar aquella frase de Keynes, "quan hi ha tres economistes sempre hi ha quatre solucions al mateix problema". No ja perquè es tinga un apriorisme ideològic, sinó perquè les coses no són mai tan clares en economia com en altres ciències. Aparentment sabem que si pugem els salaris, puja la inflació, però per què ací això és més normal que a França, per exemple; depèn de tants factors institucionals, de l'articulació de la societat, de les reaccions dels agents econòmics, que una determinada fórmula estereotipada que potser funciona molt bé en un país no funciona igual en un altre.

—*Ara apuntes aspectes que són sociològics. Quants sociòlegs té el Ministeri d'Economia.*

—Cap, que jo sàpiga. Ja saps que sols alguns com els institucionalistes americans s'hi han interessat... Però jo crec que saber economia t'impedeix almenys fer disbarats. Saps quines coses no pots fer perquè saps que tenen unes repercussions negatives. Però saber exactament que és el que has de fer, això no és cosa de nombres... no pots dir què és científic, què diu l'economia. I malgrat això, darrerament, com a con-

"El polític, a diferència del tècnic, incorpora un plus, una visió del moment que travessa el país, una percepció de les necessitats socials que no sempre el tècnic, tècnic entre cometes, té. Però jo crec que el polític que no tinga una certa formació tècnica està en mans dels tècnics, i molts tècnics, sota aquesta etiqueta, el que defensen són polítiques concretes, encara que no ho diguen."

seqüència de les crisis, en l'economia hi ha un cert imperialisme econòmic sobre la política. Jo recorde haver llegit anàlisis del maig del 68, com la de Mendes France, on no apareixia l'economia pràcticament i ara és impensable llegir o escoltar un polític que no parli d'economia... Hi ha un imperialisme econòmic molt fort sobre el llenguatge polític i no estic segur que això siga bo, encara que em considere economista i m'agrade l'economia.

—*Jo tinc la impressió, reforçada per la lectura del teu llibre Balance y perspectiva de las relaciones Norte-Sur, que el sistema econòmic és una mena de sistema cec on hi ha poca cosa a fer, on ja ni els actors socials, ni les classes socials poden intervenir, sinó solament procurar que no els colpege.*

—En part és així. És en part el que va dir Marx, encara que jo haja estat potser el primer desencantat de Marx. Hi ha unes relacions objectives que tenen la seua dinàmica pròpia. Un

grup, un govern, pot, però, incidir-hi, sobretot en un moment en què la psicologia intervé cada vegada més. Nosaltres hem viscut un moment, el de la crisi del sistema monetari europeu, que no s'explica per relacions objectives, excepte si sofisticades molt l'anàlisi. L'especulació contra les monedes no responia a la situació real de l'economia d'aquells països, sinó a la visió que l'espectador en tenia. La percepció de la realitat guia moltes actuacions més que la realitat mateixa. En un moment de molta pressió sobre la moneda, la teoria et diria que, si tu baixes el tipus d'interès, la moneda tendeix a depreciar-se, però els agents poden interpretar que això és una mesura de força i de voluntat del govern de reactivar l'economia i apreciar més la moneda. La internacionalització dels moviments de capital és un dels canvis més importants. Als factors de sempre has d'afegir aquest, que es manifesta per simples moviments d'ordinador, moviments de repercussions imprevistes, precisament perquè hi intervé molt el factor psicològic. Això va canviant el marge d'actuació de les polítiques econòmiques.

—*Aleshores es pot dir que amb l'especulació monetària ha aparegut un nou tipus d'agent social, que ja no és un estat, o una classe social o fragment de classe?*

—D'especuladors, sempre n'hi ha hagut, sobretot en la borsa, i fins i tot en la teoria econòmica representaven un cert paper d'estabilitzadors de les fluctuacions, ja que hi jugaven a la contra. Però la internacionalització i l'ús de l'ordinador els han donat un pes molt distint del que tenien, i això ha generat moltes distorsions. L'any passat assistírem al fracàs de dotze governs, perquè la UE va haver d'ampliar la banda de fluctuació de la moneda. Un fracàs enfront d'una cosa que podem anomenar "el mercat", que després són quatre senyors que manegen una quantitat de diners tremenda.

—*I aquests senyors són coneguts?*

—Per exemple, Soros. Soros és un senyor que va forçar la sortida de la lliura del sistema. L'estat juga ací amb unes regles públiques, o siga que l'especulador juga amb avantatge. Per això calgué ampliar les bandes, per a incrementar la llibertat dels governs i desconcertar els especuladors. Una mesura intel·ligent, però que no deixa de plantejar que uns senyors amb molts diners poden enfrontar-se a molts governs. Això es inquietant. No es pot anar contra el mercat, però després resulta que el mercat són quatre grans que fixen la posició dels altres, és un mercat un poc entre cometes.

—*Això significa que hi ha el pla bàsic de la qüestió monetària i un altre pla, irrellevant, on es mouen en cada país els empresaris i els treballadors?*

—No irrellevant però sí més dependent; per exemple s'ha criticat que el Govern defensara fins fa un any uns tipus d'interès alts i una pes-

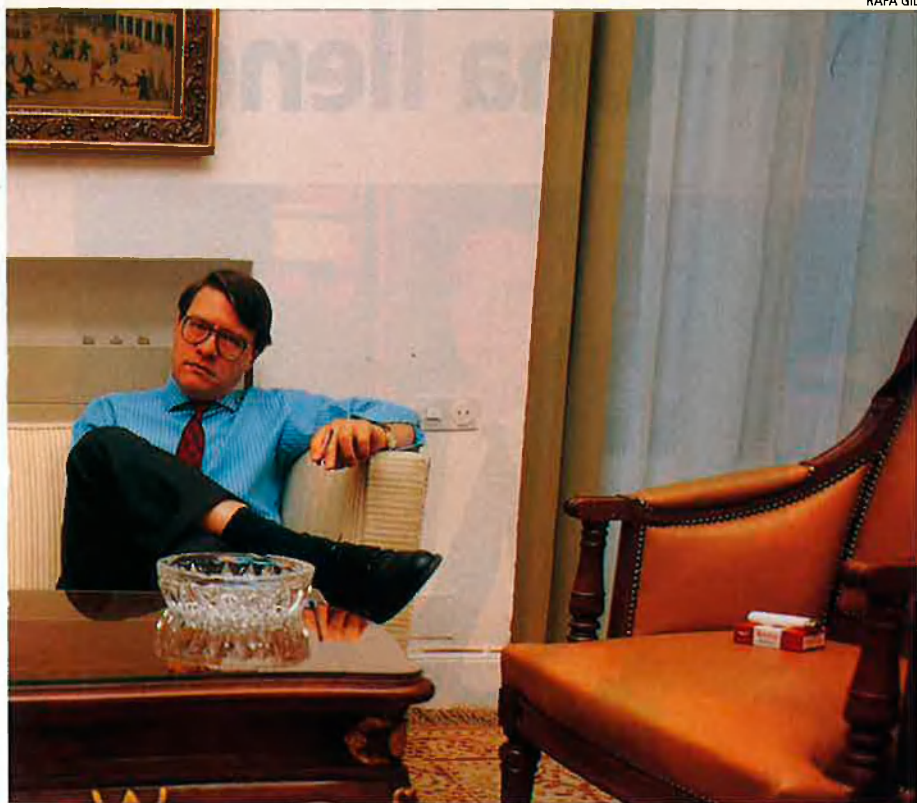
"La internacionalització dels moviments de capital és un dels canvis més importants. Als factors de sempre has d'afegir aquest, que es manifesta per simples moviments d'ordinador, moviments de repercussions imprevistes, precisament perquè hi intervé molt el factor psicològic. Això va canviant el marge d'actuació de les polítiques econòmiques."

seta sobrevaluada, cosa que perjudicava aquest segon pla, el de l'activitat real de les empreses. Això ha canviat i jo crec que la política actual és correcta, però aquest canvi s'ha fet no perquè tu volgueres fer-ho, sinó perquè has pogut fer-ho. Fa dos anys no podies fer-ho. Si estàs insert en aquest món de la Comunitat, el GATT, etc, les regles del joc són com una cotilla que t'impedeix fer determinades coses.

—*Podries posar algun exemple d'error en política econòmica.*

—Home, error seria massa fort, però sí d'alguna sorpresa... Per exemple, una de les coses assumides quasi com un dogma és que si tu tens un dèficit públic molt alt, això espanta el tipus d'interès cap amunt, perquè l'estat ha d'eixir al mercat a buscar diners per a cobrir el dèficit. Això és cert, però sols si estàs en un mercat tancat. Si no, pot passar el que va passar a Espanya l'any passat, que es va produir la reacció inversa. Això vol dir que la teoria era mala? No. Això vol dir que hi ha altres elements que hi han jugat en contra. Per exemple, potser la relació entre el tipus d'interès a Espanya i el tipus d'interès del marc és més forta que la relació del tipus d'interès d'Espanya amb el deute públic. No és un error sinó una sorpresa que hauria de fer els economistes més humils.

No resulta fàcil fer-li precisar què fa exactament en el seu càrrec. Probablement perquè fa de tot i perquè està basat en la seua relació amb Pere Solbes, una relació ja antiga que ell no s'atreviria a qualificar d'amistosa, però possible-

ment ho és en un sentit profund i professional. D'altra banda quasi tota la seua carrera, des de poc després de traure l'oposició de tècnic comercial de l'estat, l'ha feta com a assessor.

—De vegades pense que he passat massa temps en gabinets.

—Prens decisions? Hi ha algun tema sobre el qual es puga parlar de "l'error Sevilla" o "l'encert Sevilla"?

—He, he, públicament no. Sempre he concebut el meu treball com un treball a l'ombra. De fet aquesta és la primera entrevista que he concedit.

—I en la teua vida personal, quines grans decisions has pres?

—En primer lloc, sens dubte, fer l'oposició. Això significava no decidir treballar en l'empresa privada sinó en l'estat. I deixar València.

—Per què deixar València?

—Si m'haguera quedat a València hauria pogut arribar a ser cap del gabinet del conseller, no del ministre, i això es més limitat professionalment. En el terreny personal tinc una relació amor-odi amb la ciutat de València. Em resultava un poc ofegant, és clar que la València que jo vaig deixar era distinta, hi havia poques opcions professionals, la pre-autonomia tot just començava. M'ofegava, però no puc estar molt de temps sense anar-hi. Després, és clar, la decisió personal important va ser posar-me a viure amb una dona. I la tercera és que estic en la llista d'espera per a adoptar una criatura, i això és una decisió molt important.

—Parlem d'una altra criatura, el teu llibre. Quan el vas fer?

—Quan treballava al gabinet de la Moncloa, i em vaig haver d'ocupar de conèixer els problemes del deute extern, la cooperació amb el desenvolupament, etc. Vaig començar a reflexionar sobre les relacions Nord-Sud, que és un tema que s'ha estudiat poc des d'Espanya, i gràcies a les meues converses em vaig adonar que tenia una opinió una mica distinta. I vaig voler donar-li forma. D'això ja fa tres anys. Jo havia llegit allò que a Espanya escriure era plorar i el que vaig descobrir fou que el que feia plorar era publicar. Per això agraesc que la Conselleria haja volgut publicar-lo.

—El que més m'ha impressionat del llibre és la teua opinió que el Nord realment no necessita el Sud.

—Sí. Es una de les conclusions més importants del meu treball. Pense que tant les teories sobre l'imperialisme com les de l'intercanvi desigual són insatisfactòries. Si fóra certa la interdependència, per què ha fallat l'ajuda del Nord? Aleshores t'adones que les raons per a una ajuda són limitades i això explica per què l'ajuda ha estat limitada i insuficient. El Nord no té necessitat del sud com una mena de keynessianisme mundial podria fer pensar. Això és dramàtic. Una vegada has constatat la realitat t'adones que és terrible i que cal fer alguna cosa. Cal forçar una cooperació del Nord que precisament no estiga basada en l'interès econòmic. El Nord ha de cooperar amb el Sud per un principi ètic. L'actitud del Sud envers el Nord també havia estat incorrecta, perquè sovint amagava la incompetència del governs locals o el malbaratament de l'ajuda.

—Aleshores, l'esquerra és una qüestió de principis ètics? Bé, això suposant que continues sent d'esquerres, que no t'ho he preguntat.

—Jo no sé si sóc d'esquerres o no, però jo em sent d'esquerres. Crec que hi ha motius històrics, familiars o viscerals que fan que una persona se senta d'esquerres en un moment que certs valors són comuns a tots, encara que siga nominalment. La dreta no dirà ni farà mai coses com llevar la pensió als vells, eliminar els hospitals públics, etc., encara que no siga més que pel principi "un home, un vot", que obliga a convèncer la majoria de la població i a tenir en compte els seus interessos. Encara que el PSOE va guanyar les darreres eleccions generals apel·lant a la vinguda de la dreta, era la dreta menys dreta de la història d'Espanya. Malgrat això, hi ha una sèrie de petites coses, qüestions intangibles, possiblement valors que em fan pensar que jo no tinc a veure res amb gent, fins i tot gent que poden ser com jo tècnics comercials de l'estat, que està en el Partit Popular.

No va canviar al castellà en cap moment. Du la diglòssia amb elegància. **Josep-Vicent Marqués**